

Rapport Gemeentelijke Ombudsman

Abrupte ontruiming woning

Gemeente Amsterdam

GGD Amsterdam

Stadsdeel Oost

24 maart 2011

RAI10359

Samenvatting

Een inwonster van Amsterdam heeft moeite haar woning opgeruimd te houden. Op 14 september 2010 laat het stadsdeel haar via een aanschrijving weten dat zij hiermee hinder en gevaar veroorzaakt. Zij dient de woning onmiddellijk op te ruimen en schoon te maken, maar een exacte termijn hiervoor noemt het stadsdeel niet. Drie dagen later gaat de GGD Amsterdam zelf over tot het opruimen van de woning, waarbij de vrouw door de politie wordt meegenomen. Bijna haar hele inboedel is vernietigd, net als haar administratie en correspondentie. Hierop wendt de vrouw zich tot de ombudsman.

De ombudsman verneemt dat het gebruikelijk is om een termijn van een week voor het zelf op orde brengen van de woning te stellen. In spoedeisende gevallen, bijvoorbeeld bij brandgevaar, wordt geen termijn gesteld. De ombudsman oordeelt dat de vrouw hiermee niet goed is geïnformeerd over wat zij kon doen om handhavend optreden te voorkomen. Daarmee is zij onvoldoende in staat gesteld belangrijke spullen veilig te stellen. Het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking is geschonden.

Inmiddels hebben de GGD Amsterdam en het stadsdeel de werkwijze aangepast. Bij spoed wordt een termijn van een week geboden. In uitzonderlijke gevallen zal de termijn die wordt geboden om de woning zelf op te ruimen minimaal twee dagen bedragen. In ieder geval zal altijd een duidelijke termijn worden gesteld.

Oordeel

De onderzochte gedraging is in strijd met de vereisten van actieve en adequate informatieverstrekking en evenredigheid.

Verzoek

Het verzoek tot onderzoek is op 21 september 2010 op het spreekuur ingediend en betreft *GGD Amsterdam en stadsdeel Oost*.

Bevindingen

aanleiding

Verzoekster heeft moeite haar woning opgeruimd te houden en heeft daarover contact met de GGD Amsterdam (hierna: GGD). Bij brief van 1 september kondigt de GGD aan dat op 13 september een huisbezoek zal plaatsvinden wegens mogelijk brandgevaar. Verzoekster wordt geadviseerd om aanwezig te zijn om het forceren van haar deur te voorkomen. Zij zegt de afspraak wegens ziekte af, waarop het stadsdeel haar op 14 september een aanschrijving toestuurde. Hierin deelt het stadsdeel mee dat verzoeksters woning zodanig is verontreinigd dat sprake is van hinder en gevaar. Daarom moet zij 'de overlast veroorzakende zaken onmiddellijk verwijderen en de woning reinigen'. Een exacte termijn waarbinnen verzoekster hieraan moet voldoen, noemt het stadsdeel niet.

Op 17 september ruimt de GGD verzoeksters woning op. Hierbij neemt de politie verzoekster mee naar het bureau. Verzoekster voelt zich overvallen. Bij terugkomst, enkele uren later, merkt verzoekster dat nagenoeg haar hele inboedel is afgevoerd en vernietigd. Dit geldt ook voor verzoeksters administratie en belangrijke correspondentie. Verzoekster kan zich hierin niet vinden en wendt zich tot de ombudsman.

klachtomschrijving

Het onderzoek van de ombudsman richt zich op:

- de termijnstelling voor het opruimen van een woning.

reactie van de GGD Amsterdam

De aanschrijving draagt verzoekster op om de overlast veroorzakende zaken uit haar woning te verwijderen en de woning te reinigen. Voor nadere informatie wordt verwezen naar de inspecteur hygiënisch woningtoezicht, die op werkdagen tussen 12.00 uur en 13.00 uur bereikbaar is. Het meenemen van een bewoner naar het politiebureau voor de duur van de ontruiming gebeurt wanneer een bewoner de werkzaamheden van het hygiënisch woningtoezicht belemmert.

Afstemming tussen GGD en het stadsdeel heeft plaatsgevonden. Gezien het feit dat de toestand in de woning brandgevaarlijk was, moest de opruiming op korte termijn plaatsvinden.

De verslaglegging van het opruimen van de woning bestaat uit foto's en een beknopte beschrijving van de gang van zaken.

reactie van het stadsdeel

In artikel 5.2 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht is geregeld dat het gemeentebestuur voorziet in het Bouw- en Woningtoezicht, waar het hygiënisch woningtoezicht onder valt. De bevoegdheden omtrent het hygiënisch woningtoezicht hebben de stadsdelen gemandateerd aan de GGD. Het opsporen, opruimen en ontruimen van vervuilde woningen is daar onderdeel van.

Indien de GGD constateert dat een woning vervuild is, verzoekt de dienst het stadsdeel de bewoner aan te schrijven. In deze zaak is de aanschrijving op 14 september aan verzoekster verstuurd. Het is gebruikelijk om de bewoner een termijn van een week te gunnen om de woning alsnog op te ruimen. In gevallen van spoedeisendheid, zoals deze, wordt geen termijn in de aanschrijving opgenomen. Desondanks heeft de GGD verzoekster nog enkele dagen gegund alvorens daadwerkelijk tot opruiming over te gaan. Gezien de (brand)onveiligheid van de woning is besloten om op 17 september tot opruiming over te gaan.

Het stadsdeel heeft contact gehad met de GGD. De GGD is bezig met het verbeteren en vastleggen van de procedure omtrent het hygiënisch woningtoezicht, waaronder ook de verslaglegging van opruimacties valt. De verwachting is dat dit begin 2011 zijn beslag zal krijgen.

aanpassing werkproces hygiënisch woningtoezicht

Naar aanleiding van deze reacties heeft de ombudsman het stadsdeel en de GGD gevraagd of zij aanleiding zien om de termijnstelling in aanschrijvingen te betrekken bij de verbetering van de werkprocessen.

De GGD bericht dat de betrokken burgers duidelijk en schriftelijk zullen worden geïnformeerd over termijnen. Het stadsdeel deelt mee dat bij spoed een hersteltermijn van één week zal worden geboden. Hiervan kan worden afgeweken indien de GGD een grondig gemotiveerd verzoek indient, waaruit blijkt dat de situatie dusdanig ernstig is dat een kortere termijn dient te worden gesteld. Deze zal dan minimaal twee dagen zijn. Verder worden de aanschrijvingen door een juridisch medewerker en niet meer door een inspecteur bouw- en woningtoezicht opgesteld. De ombudsman heeft dit met instemming vernomen.

reacties op bevindingen

Het resultaat van het onderzoek is als verslag van bevindingen naar verzoekster, de dienst en het stadsdeel gestuurd om na te gaan of de feiten juist zijn weergegeven. Het stadsdeel laat weten dat het zich kan vinden in het verslag van bevindingen.

De GGD laat weten dat de dienst verzoekster, alvorens men tot het opruimen overging, herhaaldelijk heeft benaderd om samen naar een oplossing te zoeken. Ook na het versturen van de aanschrijving heeft de GGD contact gezocht met verzoekster. De GGD is van mening dat de dienst er alles aan heeft gedaan om verzoekster op het opruimen voor te bereiden. De GGD betreurt het dat verzoekster zich overvallen voelt door het meenemen naar het bureau. Bij thuiskomst maakte verzoekster evenwel een tevreden indruk.

De reactie van verzoekster leidde tot een enkele feitelijke aanpassing. Verder benadrukt zij dat er geen sprake was van vervuiling en hinder. De woning was hoogstens stoffig en rommelig. Dat zij door de politie is meegenomen, acht zij onnodig en disproportioneel.

Gedurende zijn onderzoek verneemt de ombudsman dat verzoekster via de Sociaal Raadslieden bij de GGD een klacht heeft ingediend over de noodzaak van de ontruiming.

Beoordeling

De ombudsman oordeelt of het bestuursorgaan zich in de door hem onderzochte aangelegenheid behoorlijk heeft gedragen¹.

¹ artikel 9:27 lid 1 Algemene wet bestuursrecht

Behoorlijkheidsvereisten

Indien naar het oordeel van de ombudsman de gedraging niet behoorlijk is, vermeldt hij in het rapport welk vereiste van behoorlijkheid is geschonden². In dit onderzoek toetst hij de gedragingen aan de vereisten van actieve en adequate informatieverstrekking en evenredigheid.

Overwegingen

Vooraf merkt de ombudsman op dat hij niet treedt in de beslissing van het stadsdeel en de GGD op zich om tot aanschrijving en opruiming over te gaan. Wel zal hij zich uitspreken over de vraag of de aanschrijving met de nodige waarborgen is omkleed.

Het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking houdt in dat bestuursorganen burgers tijdig begrijpelijke, juiste en volledige informatie verstrekken. Het vereiste verplicht bestuursorganen onder meer om burgers uit eigen beweging te informeren over handelingen van de overheid die de belangen van die burgers raken. Volledigheid houdt in deze zaak in dat verzoekster goed geïnformeerd wordt over wat zij moet doen om handhavend optreden te voorkomen, inclusief de termijn waarbinnen.

Het evenredigheidsvereiste houdt in dat bestuursorganen voor het bereiken van een doel een middel aanwenden dat voor betrokkenen niet onnodig bezwarend is en dat in evenredige verhouding staat tot dat doel. Dit brengt onder andere mee dat een bestuursorgaan de minst ingrijpende handelwijze dient te kiezen om het doel te bereiken. Hieruit vloeit ook voort dat de burger eerst zelf in staat wordt gesteld de ongewenste situatie op te heffen.

Vast staat dat de aanschrijving geen termijn vermeldde en dat de gemeente binnen drie dagen tot opruiming overging. Met de verwijzing naar de medewerker voor nadere informatie is de vereiste volledige informatieverstrekking niet bereikt; het vergt bovendien extra actie van verzoekster.

Nu er geen duidelijke hersteltermijn is genoemd en de GGD kort na het versturen van de aanschrijving tot opruiming overging, is verzoekster de gelegenheid ontnomen om haar belangrijkste bezittingen veilig te stellen. Hiermee is zowel het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking als het evenredigheidsvereiste geschonden. Terecht hebben het stadsdeel en de GGD de werkwijze aangepast.

Oordeel

De onderzochte gedraging is in strijd met de vereisten van actieve en adequate informatieverstrekking en evenredigheid.

² artikel 9:36 lid 2 Algemene wet bestuursrecht